

ФОРМУВАННЯ ОСНОВ КРЕАТИВНОГО ПИСЬМА СТУДЕНТІВ МОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ З ВИКОРИСТАННЯМ АВТЕНТИЧНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ТВОРІВ

FORMATION OF THE FUNDAMENTALS OF CREATIVE WRITING OF STUDENTS OF LANGUAGE SPECIALIZATIONS USING AUTHENTIC LITERARY WORKS

У статті висвітлено питання формування основ креативного письма студентів мовних спеціальностей з використанням автентичних літературних творів. Проаналізовано сутність поняття «креативне письмо». На основі аналізу наукової літератури окреслено основні характеристики креативного письма студентів мовних спеціальностей та визначено послідовність дій викладача в процесі організації цього виду навчання. Особлива увага приділяється практичним аспектам формування основ креативного письма на основі врахування навчальних стилів студентів на заняттях з практики англійської мови. Авторами визначено етапи формування основ креативного письма, інтегрованого у контекст аудиторних та позааудиторних форм роботи студентів з вивчення курсу дисципліни, зазначеної попередньо: підготовчий, тренувальний, етап вільного письма. Підготовчий етап полягає у формуванні навичок здійснення письмової мовної діяльності як креативної і допомагає автору сконцентрувати свою увагу на проблемі, акумулювати ідеї і знайти найкращі шляхи, щоб їх висловити. Тренувальний етап реалізує діяльнісний компонент письмової компетентності і поєднання умінь писемного мовлення з активною пізнавальною діяльністю студента. Етап вільного письма полягає у висловлюванні у письмовій формі думок, почуттів, емоцій, спонтанних ідей, незважаючи на граматику, стилістику, орфографію. Представлено практичну ілюстрацію кожного етапу в процесі основ креативного письма студентів мовних спеціальностей з використанням автентичних літературних творів, конкретизовано навчальні стратегії, зокрема метакогнітивні, які набувають цілеспрямованого розвитку на кожному етапі на заняттях з практики англійської мови. Креативне письмо автори вважають дієвим засобом оптимізації формування іншомовної комунікативної компетентності студентів мовних спеціальностей.

Ключові слова: креативне письмо, навчальні стилі студентів, іншомовна комунікативна компетентність, автентичні матеріали, літературні твори, студенти мовних спеціальностей.

The article deals with the problem of the formation of the fundamentals of creative writing of students of language specializations using authentic literary works. The analysis of the concept 'creative writing' is suggested. Creative writing is viewed as a necessary condition of a learner centered approach to students in the educational process. The features and characteristics of creative writing in the educational process of high school are highlighted and the consistency in its implementation by high school teacher is described. Creating writing is defined as effective means of professional lifelong development of contemporary teachers. It gives students an opportunity to take charge of their own foreign language learning, set goals to address their needs, choose the appropriate learning strategies, taking into account their learning preferences, evaluate the outcomes of their learning. Particular attention is paid to the practical aspects of creative writing of students of language specializations using authentic literary works based on taking into account the learning styles of the students in the process of their foreign language communicative competence formation. Three stages of creative writing into the process of teaching English to students using authentic literary works are described. Preparatory stage is aimed at giving students an opportunity to define their learning styles and supply them with attributable learning strategies and concrete recommendations concerning the tasks to cope with. Drill stage gives students an opportunity to work independently on the task, plan their actions, choose learning strategies and resources taking into account their learning styles, create their own learning product. Stage of free writing is aimed at the analysis of the previous stage, self-monitoring and reflection of the learning process and evaluation of the learning products and outcomes of the students. The authors attract special attention to different groups of metacognitive strategies which can be developed at each stage of the learning process. It is concluded that the use of creative writing of students of language specializations using authentic literary works will improve the process of prospective foreign language teachers' foreign language communicative competence development.

Key words: creative writing, learning styles, foreign language communicative competence development, authentic materials, literary works, students of language specializations.

УДК 378:37.011.3:316.61

DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/55.1.28>

Григор'єва Т.І.,

канд. пед. наук, доцент,
доцент кафедри міжкультурної
комунікації та іншомовної освіти
Житомирського державного
університету імені Івана Франка

Михайловська О.В.,

асистент кафедри теоретичної
та прикладної лінгвістики
Державного університету
«Житомирська політехніка»

Кулак В.О.,

викладач кафедри англійської мови
з методиками викладання в дошкільній
та початковій освіті
Житомирського державного
університету імені Івана Франка

Постановка проблеми у загальному вигляді.

Вміння ефективно спілкуватися в сучасному світі є одним з найважливіших якостей, які людина повинна набути не пізніше, ніж протягом перших шкільних років. Навчити студентів спілкуватися безумовно не так просто, як міг би собі уявити непрофесіонал. Відмінності між студентами дуже високі, і у кожного з них свій підхід, свій спосіб

розуміння і засвоєння інформації. Щоб навчити студентів успішно спілкуватися, викладач повинен ретельно обирати види діяльності, що сприяють розвитку уяви, творчості, ентузіазму студентів, а також удосконалюють навички читання і письма. Критичне мислення, створення потужних текстів або як засіб спілкування з навколишнім світом, або як засіб художнього самовираження-це навички,

яким можна і потрібно навчатися з ранніх етапів навчання.

У сучасному світі цінуються не тільки люди, які володіють іноземними мовами, але і безумовно люди, здаті виражати себе в письмовій формі. Однак, при наявності великої кількості методичних досліджень все ж відсутні спеціальні дослідження, присвячені методиці формування умінь та навичок творчого письма на у навчання студентів мовних спеціальностей, що і зумовлює актуальність даного дослідження

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Питання формування культури писемного мовлення були висвітлені в роботах таких науковців як В. Буренко, І. Гейко, Л. Калініна, О. Комар та інші. Серед авторів, які досліджували проблему креативного письма, можна зазначити наступних вітчизняних та зарубіжних науковців: О. Віслобокова, О. Гладка, Дж. Кемерон, А. Ламатт, О. Пеліщенко.

Науковці й учителі щедро діляться досвідом використання літературних творів на уроках іноземної мови. Д.А. Руснак пропонує використовувати автентичні твори для формування у студентів англомовної граматичної компетентності.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Враховуючи те, що існує багато наукових напрацювань, перерахованих вище дослідників, питання розвитку навичок творчого письма на заняттях англійської мови у вітчизняній методиці викладання іноземних мов до нашого часу все ж не отримало належного теоретичного обґрунтування. Тому поставлена мета реалізується через ряд завдань: розкрити сутність і зміст поняття “креативне письмо”; визначити вплив креативного письма на розвиток пізнавальних умінь студентів; охарактеризувати лінгвістичні основи формування креативного письма; проаналізувати психологічні особливості студентів мовних спеціальностей; схарактеризувати автентичні тексти і їх використання на заняттях англійської мови; розкрити етапи формування креативного письма.

Метою нашої статті є узагальнити особливості використання автентичних текстів для навчання креативного письма на заняттях англійської мови.

Виклад основного матеріалу дослідження. Письмо – це безумовно неперевершене надбання людей, яке на пряму сприяє розвитку та постає невідомою частиною усіх сфер нашого життя. Письмо є одним з чотирьох видів мовної діяльності, що формують комунікативну систему людини та забезпечують її різноманітне соціокультурне буття.

У психології та фізіології письмо визнають найскладнішим видом мовленнєвої діяльності, до якої залучаються всі мовленнєві аналізатори. Матеріальну базу письма складають орфографічні та

графічні навички. Як і говоріння, письмо є експресивним та продуктивним видом мовленнєвої комунікації.

Останнім часом стає популярною методика креативного письма. Орієнтація процесу навчання сприяє тому, що креативне письмо стає невідомою частиною навчання письмової мови іноземною мовою. В процесі вивчення англійської кожна діяльність є значимою і надважливою. Проте, письмо займає лідируюче місце. Під час письма ми висловлюємо свої переживання, стани, думки, міркування, як реакцію чи відповідь на певну отриману інформацію.

Метою навчання письма є формування у студентів письмової комунікативної компетенції, яка включає володіння письмовими знаками, вміння грамотно побудувати зміст та форму письмової мови [6].

У свою чергу, **креативне письмо** – це особливий вид писемного мовлення, що відбувається на рефлексивній основі і результатом якого є оригінальний продукт – нарис, розповідь, вірш, п'єса тощо. Технології креативного письма узагальнюють провідний педагогічний досвід і дозволяють перетворити освітній простір у творчий. Саме, тому необхідно формувати, творче середовище для навчання, що сприятиме розвитку пам'яті, спостережливості, уяви, критичного мислення. У процесі написання творчих робіт відбувається саморефлексія та самоствердження учнів, вони навчаються працювати самостійно та співпрацювати з іншими, процес навчання стає таким, що стимулює і дає наснагу та можливість пережити успіх та позитивне сприйняття оточуючих [2, с. 19].

Дослідники виділяють такі ознаки креативного письма як особливого виду діяльності: головна мета креативного письма – самовираження автора; креативне письмо суб'єктивне за суттю; креативне письмо передбачає нестандартність мислення автора; креативне письмо передбачає звернення до уяви; креативне письмо передбачає свободу творчості, можливість реалізації нестандартних думок, почуттів, ідей; креативне письмо відбувається на рефлексивній основі; креативне письмо реалізується в жанрах розповіді, нарису, п'єси, вірша тощо [1, с. 19-21].

Користуючись визначенням, яке запропонувала дослідниця Габрієла Поммерін ми можемо також охарактеризувати “кеативне письмо” як такий вид довільного письма, яке здійснюється під впливом асоціацій до певного предметного, образного чи мовного імпульсу та сприяє прояву та розвитку “креативності”, тобто оригінальності, винахідливості, дару відкриття, відкритості та гнучкості [3, с. 28]. Винахідливість і дар відкриття Г. Поммерін характеризує як мужність і мотивацію для винайдення нових мовленнєвих висловів або “оживлення” вже існуючих та свідомого ухилення

від мовленнєвих норм. Відкритість передбачає толерантність щодо таких відхилень, а також вільне, часто експериментальне поводження з мовою та схвалення спонтанних асоціацій.

Орієнтація процесу навчання сприяла тому, що креативне письмо стає невід'ємною частиною навчання письмової мови іноземною мовою. Найважливішою метою навчального креативного письма є породження та підтримання радості у процесі письма. Письмові креативні завдання мають величезний навчальний потенціал і можуть бути використані на кожному занятті з іноземної мови [6, с. 83].

Письмові творчі завдання дають чималий навчальний потенціал і можуть бути використані на кожному занятті з іноземної мови. Але найбільш вони ефективні при роботі з обдарованими дітьми. Психологами та педагогами було наведено такі переваги креативного письма: 1. Креативне письмо сприяє розвитку мовної комунікації на всіх її рівнях (граматика, лексика, фонологія тощо). 2. Слугує створенню плацдарму для мовних експериментів. 3. Продукує ситуацію успіху. 4. Мотивує студентів для успішного навчання.

Л. Кузьміна зазначає, що, якщо від читання ми в першу чергу очікуємо інтелектуальної насолоди, то письмо швидше пов'язане з великим старанням і зусиллями [5]. Для того, щоб успішно вмотивувати студентів прикласти певні зусилля, постаратися і щоб доставити їм насолоду від творчості в процесі письма, можна використати як приклад потенціал креативного письма. Л. Кузьміна виділяє такі етапи навчання креативного письма: 1) постановка мети написання; 2) визначення потенційного адресанта повідомлення; 3) організація і дослідження матеріалу; 4) своєрідна передача інформації; 5) взаємообмін ідей та думок у колективі; 6) донесення сенсу написаного листа до адресанта; 7) використання змістовних глибоких зв'язків; 8) конструктивне оперування граматичними та лексичними формулами; 9) намагання створити граматично правильну конструкцію; 10) врахування правил етикету; послідовність викладу думок [3].

Про необхідність навчання творчому письму говорить І. Tompkins (2000) в своїй роботі «Seven Reasons Why Children Should Write Stories». Він таким чином аргументує інтегрування креативного письма у навчання: 1) ігровий навчальний процес; 2) творче захоплення; 3) дослідження та експерименти з функціями мови; 4) стимулювання уяви; 5) розвиток мовленнєвих функцій; 6) пошук власної індивідуальності; 7) навчання читанню та письму.

Навчання креативного письмового мовлення базується та складається з різноманітних мовних вправ: вправи, основані на формуванні вміння складати повідомлення письмово; письмово-мовні вправи з опорою на друкований текст;

письмово-мовні вправи, котрі базуються на аудіюванні, читанні, усному спілкуванні. Креативне письмове мовлення, яке відточене на практиці, дозволяє виконати переклад твору чи тексту з пам'яті, за паном, за тезами відповідно до рішення чітко означеного питання чи поставленої проблеми.

У процесі формування навичок креативного письма англійською мовою, студенти стикаються з певними складнощами, які ми можемо розділити на такі групи: а) індивідуальність студентів; б) іноземна мова; в) умови здійснення навчального процесу.

Креативне письмо надає можливість студентам використовувати наявні лексичні та граматичні навички, проявити свою індивідуальність, усвідомити різницю між культурами, використовувати власні письмові твори для тренування навичок читання та умінь говоріння [4].

Вчитель повинен звернути увагу на формування і вдосконалення вмінь студентів починати, продовжувати та закінчувати листи такого типу, об'єднуючи всі необхідні мовленнєві зразки у контекст. Окрім цього, не варто забувати про послідовний, логічний виклад інформації, використання різних лексичних компонентів та актуалізацію раніше отриманих знань.

Ключем якісного і швидкого формування навичок креативного письма у студентів постає використання автентичних матеріалів. Автентичні твори мають ряд переваг перед навчанням, так як в них відображаються факти та особливості національної культури. За допомогою автентичних матеріалів студенти здобувають нові лінгвокраїнознавчі та соціолінгвістичні знання, інформацію про культурні цінності носіїв мови, що вивчається, і у такий спосіб формується їхня соціокультурна і лексична компетентність. Відтворене в текстах живе реальне життя викликає інтерес студентів, готовність обговорювати матеріал, вступати в дискусію, а успішне розуміння веде до підвищення мотивації у подальшому вивченні мови. Студенти, стикаючись з соціокультурними, а також з лінгвістичними аспектами мови, що вивчається: афоризмами, ідіомами і фразеологічними одиницями, отримують можливість порівнювати і аналізувати, знаходити подібності та відмінності у розвитку двох культур і мов. Включення у роботу автентичних матеріалів також створює сприятливий ґрунт для розвитку комунікативних умінь студентів.

Процес навчання креативному письму студентів здійснюється послідовно в три етапи, кожен з яких має свою технологію написання, мету та включає в себе виконання різних видів вправ (табл. 1).

Завдання підготовчого етапу полягає у формуванні навичок здійснення письмової мовної діяльності як креативної. Тому у широкому розумінні підготовчий етап включає все, що допомагає автору

Таблиця 1

Етапи навчання креативному письму

Етап креативного письма	Технології написання	Мета	Види вправ
Підготовчий	Змістова та мовна антиципація	Формування вмінь реалізації письмової мовленнєвої діяльності як креативної	Рецептивні
Тренувальний	по прикладу, по картинці	Розвиток аналітичних умінь і умінь структурно-семантичної реорганізації креативного тексту	Рецептивно-продуктивні
Етап вільного письма	Написання: по темі, за комунікативною ситуацією	Навчання креативного письма, розвиток і вдосконалення вмінь складання креативного тексту	Продуктивні

сконцентрувати свою увагу на проблемі, акумулювати ідеї і знайти найкращі шляхи, щоб їх висловити. Такий етап стимулює уяву автора та створює базу для подальшого письма.

На **першому, підготовчому етапі**, ми використовуємо комунікативні вправи, спрямовані на підготовку до написання листа та на його смислову та мовну антиципацію. На даному етапі ми також використовуємо рецептивні вправи, спрямовані на розпізнавання, ідентифікацію та диференціацію складових частин повідомлення на основі використання вербальних та зображувальних опор та ознайомлення зі структурою листа вцілому. Наведемо приклад.

Вправа 1 спрямована на смислову антиципацію.

Мета: розвиток вміння аналізувати інформацію; вміння слухати іншу людину та поважати альтернативну думку.

Завдання: read the title of the story and write your associations next to each ray of the sun.

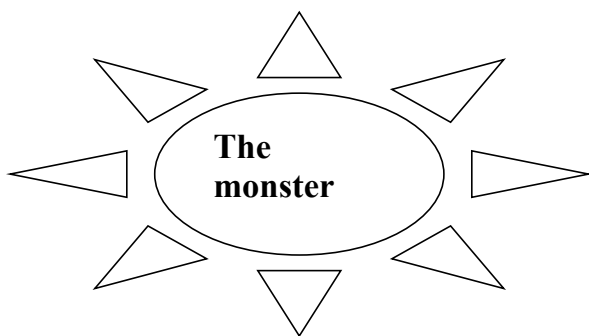

Рис. 1

Хід виконання: Студентам пропонується прочитати заголовок твору та записати їхні асоціації біля кожного промінчика сонця з заголовком тексту. Студенти висловлюють все, що спадає їм на думку, та записують всі ідеї на дошці. Коли кількість ідей стає достатньою, їх подання слід припинити. Далі слід згрупувати та проаналізувати найбільш вдалі ідеї та знайти (з допомогою викладача) ті, які найбільш підходять до твору.

Спосіб контролю: фронтальний контроль вчителя у поєднанні з взаємоконтролем.

Вправа 2 спрямована на формування інформаційних, соціальних та конструктивних вмінь в опорі на життєвий досвід студентів.

Мета: швидке знаходження підходящого рішення.

Завдання: As you know, before writing the body of your story, you have to state the subject of what you are going to write. In pairs make a list of 5-8 subjects you typically use for your stories. Compare your ideas to the answers of your groupmates.

Хід виконання: Викладач нагадує студентам про структуру листа-розповіді, звертаючи увагу на подання теми (subject). Студентам пропонується розподілитися на пари та придумати 5-8 тем для листів. Оскільки поточна тема, яка вивчається – це тема «Сімейні стосунки», то їм рекомендується вигадувати відповідні теми. На даний вид діяльності студентам дається 4-5 хв. Кожна пара зачитує свої теми, а інші звіряються, на випадок, якщо ідеї різних пар збігаються. Студенти самі обирають 5 найвдаліших тем для написання листа-розповіді та записують їх на дошці.

Спосіб контролю: взаємоконтроль.

Вправа 3 спрямована на формування інформаційних (вміння систематизувати навчальну інформацію), рецептивних та соціальних умінь з опорою на наочність та власний досвід студентів.

Мета: розвиток пам'яті та інтегрованого сприймання інформації студентами за допомогою наочності, активізації розумової діяльності та власного досвіду, а також побудова конструктивних відносин в групі.

Завдання: Work in fives. Look at the pictures, think of the suitable vocabulary and write it down. Say what activities the pictures present (рис. 2).

Хід виконання: Викладач пропонує студентам декілька картинок із зображенням різних ситуацій або з натяком на них. Студенти повинні обрати будь-яке зображення та написати якнайбільше слів або виразів, які мають відношення до певної картинки. Викладач може запропонувати підібрати вирази із активного вокабуляру, що подається в підручнику. Студенти працюють в малих групах по 5 чоловік. Виконання роботи за даною технологією буде ефективнішим, якщо групи працюватимуть

біля дошки, оскільки, якщо одна з них не назвала всі слова, члени інших груп можуть додати свої. Якщо цій роботі надати елементу змагання (наприклад, яка група набере більше слів за темою), то вона викличе ще більший інтерес в студентів.

Завдання такого типу визначає напрямок майбутнього листа-міркування, наприклад: *My friends and I, Sport in our life.*

Спосіб контролю: взаємоконтроль: студенти уважно слухають відповіді один одного і намагаються виправляти помилки, якщо вони є (або фронтальний контроль з боку викладача: за кожне правильно підібране слово команда отримує 1 бал. Команда, яка набирає найбільше балів, виграє).

Тренувальний етап передбачає виконання рецептивно-продуктивних вправ, які реалізуються в повному або частковому відтворенні учнем сприйнятого ним навчального матеріалу. Це вправи з опорами (написання листа-розповіді чи листа-міркування за поданим планом; написання кінцівки до поданого тексту тощо). На даному етапі реалізується діяльнісний компонент письмової компетентності, який полягає у поєднанні умінь писемного мовлення з активною пізнавальною діяльністю студента.

На другому, тренувальному етапі, ми використовуємо репродуктивні та репродуктивно-продуктивні вправи.

Репродуктивні вправи тренувального етапу спрямовані на організацію роботи студентів щодо опрацювання листа на основі використання вербальних опор. Репродуктивно-продуктивні вправи даного етапу передбачають використання вербальної та зображувальної наочності з метою контрольованого викладачем або самим студентом написання даного листа.

Виконуючи вправи репродуктивного характеру студенти відтворюють певний сприйнятий

матеріал у своєму індивідуальному стилі.

Під час виконання таких вправ вони можуть замінювати чи додавати лексичні одиниці, звужувати чи розширювати речення, об'єднувати прості речення в складні.

Вправа 1 спрямована на формування рецептивних (вміння аналізувати інформацію), міжособистісних (уміння спілкуватися один з одним).

Мета: розвивати вміння формулювати власну думку, дискутувати; вміння віднайдення спільного правильного рішення щодо розв'язання навчальної проблеми та активізації особистого досвіду.

Завдання: Group up. Read the text and say what you have learned about the author's relations with the characters. Then rate the text on the – politeness scale.

Хід виконання: Група розподіляється на 2 великі групи (команди). Кожна команда отримує надрукований текст. Їх завдання – прочитати ці тексти та виявити, в яких стосунках знаходяться автор та герої тексту. Потім команди пропонують свої відповіді, а викладач за необхідності коригує неправильні варіанти.

Команда, яка запропонувала найправильніші варіанти отримує від 2 до 5 балів. Наступним кроком команд є заповнення трьох шкал. Група, яка першою справляється з завданням, оголошує про це.

Викладач вивішує на дошку таблицю з вже готовими шкалами. Команди порівнюють результати. Команда, яка правильно справилася із завданням, отримує 10 балів (рис. 3).

Спосіб контролю: фронтальний контроль викладача з елементами самоконтролю.

Вправа 2

Мета: навчити будувати цілісні абзаци тексту листа-розповіді за поданою темою; розвивати

Рис. 2

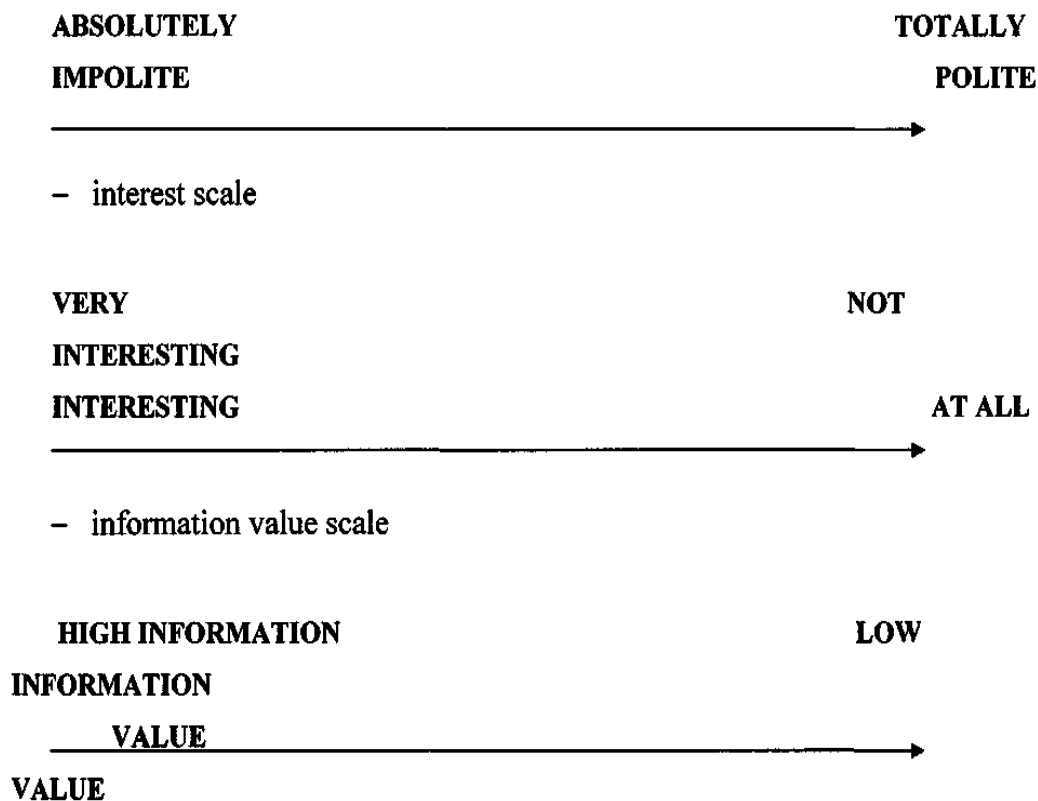

Рис. 3

вміння формулювати власну думку і правильно її виражати.

Завдання: Imagine you are going to write to your favourite character of the story. Study the following plan and think what you would write next to each point.

- Describe your family;
- Tell him/her about the latest events in your family;
- Express your emotions.

Write not more than 12 sentences and when you are finished, compare your texts to your partner's.

Хід виконання: Викладач пропонує студентам написати листа своєму улюбленому герою з твору про те, що відбувається у їх сім'ї. Студенти обирають адресата повідомлення і в парах придумують, а потім записують тексти. Потім представник кожної пари зачитує текст листа, а інші студенти слухають і перевіряють, чи не пропущений якийсь із пунктів плану. Коли всі повідомлення зачитані, студенти обирають найкраще.

Спосіб контролю: взаємоконтроль:

1) Групи обмінюються роботами і перевіряють помилки. Потім роботи повертаються і представники груп зачитують виправлений варіант.

2) Групи перевіряють роботи одна одної, але в роботах не вказані імена/звертання. Потім роботи повертаються, представники груп зачитують їх, а слухачі намагаються вгадати, кому адресоване повідомлення.

Вправа 3

Мета: сформування уміння креативно та логічно викладати матеріал з опорою на літературний твір; розвиток уміння працювати над цілісним літературним твором; уміння правильно формулювати думки на основі прочитаного.

Завдання: read the given part of the text (beginning or ending). Imagine that you are the main character of the story. Write the missing part of the story as a character.

Хід виконання: Група ділиться на 2 групи, кожна з яких придумує собі назву. Кожній групі викладач пропонує початок або кінець літературного твору, пропонує написати пропущену частину тексту від імені головного героя історії. Кожен студент з певної групи подає свої ідеї, студенти разом обирають найкреативніший варіант.

Спосіб контролю: взаємоконтроль.

Останнім етапом навчання креативного письма є «етап вільного письма». Ідея вільного письма полягає у висловлюванні у письмовій формі думок, почуттів, емоцій, спонтанних ідей, незважаючи на граматику, стилістику, орфографію. У результаті студент отримує «сирий», часто такий, що не має значущості та цінності, матеріал; але долає бар'єр невпевненості у власних силах та здібностях створити креативний письмовий твір [6].

На третьому, самостійному етапі, ми пропонуємо використовувати продуктивні вправи,

спрямовані на самостійну і творчу роботу учнів. Вони повинні вміти самостійно обирати та використовувати мовленнєві кліше, оформляти лист-розповідь та лист-міркування.

Вправа 1

Мета: формування умінь комбінувати та систематизувати інформацію з метою отримання цілісного тексту; вміння всебічно розкривати тему з опорою на прийоми генерування ідей.

Виконується колективна робота над літературним твором з метою побудови конструктивних відносин в групі, визначення свого місця в ній.

Завдання: Sit in a circle and write one sentence that describes the main character of the literary work. You may also tell about his life. Say whether he is a good or a bad character. Ask your friend about his/her favourite character from this story. Pass the letter to your right-hand neighbour.

Хід виконання: студенти сідають в коло і колективно складають повідомлення описуючи головного героя прочитаного літературного твору, пишучи тільки по одному рядку та передаючи лист один одному. Той, хто пише наступний рядок, повинен перевірити, чи у попередньому немає помилок. По закінченні викладач або один зі студентів – «листоноша» – зачитує повідомлення.

Якщо у когось є ще доповнення, то їм дозволяється дописати їх у вигляді постскрипту або додати до основного тексту. Потім лист «відправляють» або залишають в аудиторії.

Спосіб контролю: взаємоконтроль у поєднанні з фронтальним контролем з боку викладача.

Вправа 2

Мета: формування умінь самостійної творчої роботи з опорою на власну ініціативу студентів.

Виконується індивідуальна або групова робота, спрямована на розвиток умінь творчо використовувати мовні та мовленнєві засоби для реалізації комунікативного наміру.

Завдання: Imagine that you are the main character of the story and you have quarreled with your friend. Now you understand that you were wrong and are ready to do something to make it up. Write an essay based on the literary work events "what makes a good friend".

Хід виконання:

Студентам пропонується уявити, що вони головні герої прочитаного літературного твору, які посварилися з другом. Потрібно написати есе на запропоновану тему, базуючись на подіях твору.

Цю вправу викладач зазвичай пропонує виконати вдома, але її можна виконувати і в аудиторії, як індивідуально, так і в малих групах.

Спосіб контролю: фронтальний контроль з боку студентів інших груп: листи виставляються в аудиторії. Студенти і інших груп обирають 3 найкращі листи.

Вправа 3

Мета: формування вміння творчо підходити до навчальної інформації та творчо реалізовуватися в навчальному процесі з опорою на невербальну комунікацію.

Виконується робота в групах з метою реалізації особистісно-творчого досвіду та набуття нового соціального досвіду засобами невербальної комунікації (mime-based writing).

Завдання: Split into 2 groups. Take turns miming the news you want to break to your friend connected with the literary work you read. The other group will write a letter about it.

Хід виконання: Група ділиться на 2 великі групи. Одна група намагається за допомогою міміки зобразити певні події із нещодавно прочитаного літературного твору, в той час як друга намагається їх відгадати, оскільки їй необхідно написати листа-розповідь на основі загаданих подій.

Потім групи міняються місцями. На даний вид роботи дається не більше 15 хвилин.

Кожна з груп визначає «авторитетну особу», яка буде зачитувати готового листа. Потім групи визначають, чи правильно вони зрозуміли свого опонента, коли той імітував події.

Перемагає команда, яка найточніше визначила події, продемонстровані суперником.

Спосіб контролю: взаємоконтроль.

Такі завдання підвищують творчу письменницьку мотивацію навіть в найсоромязливіших та замкнених студентів, які до цього намагалися розтягнути одне речення на кілька рядків, написавши його великим почерком.

Висновки та результати дослідження. Підводячи підсумок зазначеного відмічаємо, що запропоновані вправи можуть бути не стільки засобом навчання, які даються паралельно з усним або письмовим викладом матеріалу, скільки ключем до вирішення практичних завдань, вони активізують не тільки пізнавальну, а й розумову діяльність студентів, тим самим мотивуючи студента, роблячи його успішним. Однак, для систематизації роботи по формуванню письмового висловлювання необхідний методично правильно підібраний комплекс вправ, використання і поєднання нетрадиційних і традиційних форм організації навчальної діяльності, безперервність і послідовність у викладі матеріалу. Важливо, щоб студенти усвідомили реальну можливість користуватися мовою як засобом спілкування та часто використовували у своєму навчанні вправи з креативного письма. Окрім цього, ми можемо зробити висновок, що креативне письмо є одним з дієвих способів розвитку писемного мовлення. Оптимальним підходом навчання творчому письму є орієнтація саме на процес письма, так як він дозволяє найбільш ґрунтовно опрацювати етапи творчого письма та досягти успіхів на інших етапах вивчення англійської мови.

Перспективами подальших досліджень у визначеному напрямі є потреба в більш ширшому дослідженні можливостей даної технології навчання методистами, відповідно, до розширення комплексу вправ.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Азімов, Е.Г. Матеріали інтернету на уроках англійської мови. *Іноземні мови в школі*. 2001. № 6. С. 19-21.
2. Бориско Н.Ф. Тенденції розвитку учебно-методических комплексів с учетом новых информационных и коммуникационных технологий. *Іноземні мови*. 2001. № 3. С. 19.
3. Дембновецька К.В. Автентичні тексти на уроці. *Англійська мова та літ*. 2008. № 35. С. 28.
4. Калініна Л., В., Самойлюкевич І., В., Мартін А. Life is a never bowl of cherries: a crosscultural reader. *Навчальний посібник з англійської мови для учнів старших класів шкіл з поглибленим вивченням англійської мови та профільного навчання*. Х.: «Світ дитинства», 2004. 224с.
5. Малига О.О. Підвищення ефективності навчально-виховного процесу з допомогою інтерактивного навчання. *Англійська мова та література*. 2010. № 2.
6. Ніколаєва С.Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці). *Навчальний посібник*. Київ : Ленвіт, 2018. 285 с.